U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **P. N.**, zast. Mgr. Jiřím Ostrýtem, advokátem, se sídlem Polská 15, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2011, č. j. 49 Az 33/2011 - 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Jiřímu Ostrýtovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 2880 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 6. 2011, č. j. OAM-116/LE-BE02-BE03-2011, zamítl žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Podle žalovaného byla důvodem žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany snaha o legalizaci jejího pobytu v České republice, přičemž za jediný důvod odchodu z vlasti v roce 2006 označila žalobkyně rodinné problémy s manželem a snahu zlepšit svou finanční situaci. O udělení mezinárodní ochrany požádala po svém zajištění v Zařízení pro zajištění cizinců. Žalovaný uvedl, že žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, a to po pěti letech nelegálního pobytu v České republice, navzdory tomu, že měla možnost se v České republice svobodně pohybovat, vejít do kontaktu se státními orgány a požádat o mezinárodní ochranu. Žalobkyně však těchto možností nevyužila a o mezinárodní ochranu požádala až poté, co byla opětovně zadržena Policií ČR kvůli nelegálnímu pobytu na území České republiky a bylo jí předáno oznámení o zahájení správního řízení ve věci již druhého správního vyhoštění z území

České republiky. V uvedeném postupu shledal žalovaný účelovost a uvedl, že úpravu pobytu cizinců na území České republiky řeší zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb.“).

Žalovaný dále uvedl, že rodinné důvody, konkrétně problémy s násilnickým manželem, nelze podřadit pod pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalovaný neshledal ani naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany žalobkyni podle § 14a zákona o azylu, neboť žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti, jež by svědčily o tom, že by jí v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy, a správní orgán takové nebezpečí neshledal ani ze své úřední povinnosti. Ze všech těchto důvodů žalovaný žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2011, č. j. 49 Az 33/2011 - 32, byla zamítnuta žaloba proti citovanému rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění tohoto rozsudku soud uvedl, že zákon o azylu stanoví taxativní podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, jež v případě žalobkyně nebyly naplněny. Na policii v zemi původu se žalobkyně obrátila jen jednou a situaci se nesnažila řešit ani formou stížnosti. Podle soudu zákon o azylu vymezuje důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany. Jedním z nich je i zjištění žalovaného, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Žalobkyně navíc neuvedla žádné okolnosti podřaditelné pod § 12 zákona o azylu. Žalovaný tedy nepochybil, když zamítl žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Podkladem pro rozhodnutí žalovaného byla žádost žalobkyně a shromážděné podklady o zemi jejího původu. S ohledem na skutečnosti uváděné žalobkyní nebyly o skutkovém stavu věci žádné důvodné pochybnosti. Soud se ztotožnil s názorem žalovaného, že k legalizaci pobytu žalobkyně na území České republiky slouží instituty zákona č. 326/1999 Sb. Podle soudu žalovaný rozhodl v souladu hmotněprávními i procesními předpisy, neboť žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoliv mohla o její udělení požádat již dříve. Ze všech uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) namítla, že manžel ji napadal a vyhrožoval jí, přičemž snaha řešit věc s policií nepřinesla výsledky. Podle stěžovatelky je domácí násilí vůči ženám na Ukrajině vnímáno jako něco běžného. Stěžovatelka zpochybnila Zprávu o dodržování lidských práv za rok 2009 zpracovanou Ministerstvem zahraničí USA ze dne 11. 3. 2010, podle níž je domácímu násilí na Ukrajině věnováno více pozornosti. Přestěhování do jiné části země její problém nevyřeší, neboť manžel ji může vyhledat a ohrozit na životě. Závěr soudu o tom, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, neodpovídá skutečnosti. Snahou stěžovatelky je především ochránit vlastní zdraví a život poté, co měla možnost přesvědčit se o tom, že státní orgány v zemi původu jí nepomohou. Závěr žalovaného o nenaplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany je tedy nesprávný a odporující skutečnostem obsaženým ve správním spise, neboť v případě návratu do země původu se důvodně obává o svůj život. Z těchto důvodů stěžovatelka navrhla,

aby rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2011, č. j. 49 Az 33/2011 - 32, byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na závěry obsažené v žalobou napadeném rozhodnutí a uvedl, že setrvává na závěru o účelovosti žádosti o mezinárodní ochranu, neboť ta byla podána až po pěti letech od posledního vstupu stěžovatelky na území České republiky a poté, co jí reálně hrozilo vyhoštění z České republiky. Tvrzení stěžovatelky o nevěrohodnosti informací týkajících se problematiky domácího násilí na Ukrajině a sdělení o tom, že ji manžel najde i v případě přestěhování, označil žalovaný za spekulativní. Žalovaný proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud úvodem konstatuje, že jakkoli je smyslem azylového práva poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu. Azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, avšak není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávím postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut mezinárodní ochrany je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46, www.nssoud.cz).

Soud dále poukazuje na to, že žalovaný zamítl žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, které se aplikuje v případě žádosti o udělení azylu podané v situaci, kdy žadateli hrozí správní vyhoštění. Taková situace nastala i v případě stěžovatelky, přičemž není sporu o tom, že žalovaný aplikoval uvedené ustanovení na situaci stěžovatelky v souladu se zákonem.

Pokud jde o stěžovatelkou uváděné důvody pro udělení mezinárodní ochrany, resp. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, spočívající v obavě z jednání manžela v případě jejího návratu do země původu, odkazuje Nejvyšší správní soud např. na svůj rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, dostupný na www.nssoud.cz, podle něhož *„skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“*

Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že stěžovatelka podala žádost o udělení mezinárodní ochrany až po několika letech pobytu na území České republiky, navíc

v situaci, kdy bylo zahájeno řízení o v pořadí již druhém správním vyhoštění. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 119/2004 - 50, dostupného na www.nssoud.cz, však platí, že *„jestliže cizí státní příslušník o azyl požádá až po poměrně dlouhé době strávené v České republice za situace, kdy jiné možnosti úpravy a obnovy legálnosti pobytu na tomto území jsou vyčerpány, ztíženy nebo omezeny, jedná se přinejmenším o nepřímý důkaz toho, že situaci ve své domovské zemi, pokud jde o důvody, pro něž lze azyl udělit, ve skutečnosti nepociťoval natolik palčivě.“*

K problematice pozdního podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany se vyslovil i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, www.nssoud.cz, v němž soud uvedl: *„Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co stěžovateli nebyl pro pozdní podání žádosti prodloužen pobyt, na území České republiky pobýval nelegálně a hrozilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti.“*

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na obecné námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 120 a § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Žalobkyni byl usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2011, č. j. 49 Az 33/2011 - 21, ustanoven zástupcem advokát Mgr. Jiří Ostrýt. Ustanovený zástupce je oprávněn zastupovat účastníka řízení také v řízení o kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, publikované pod č. 1460/2008 Sb. NSS). V takovém případě hradí odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů stát (srov. § 35 odst. 8 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna za zastupování žalobkyně podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to za jeden úkon právní služby ve výši 2100 Kč za podání kasační stížnosti ze dne 24. 11. 2011 a náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky). Protože advokát doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), zvyšuje se odměna o částku odpovídající DPH, kterou je advokát povinen odvést z odměny za zastupování a náhrad hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka DPH činí 480 Kč. Celkem tedy odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů činí 2880 Kč a bude zástupci žalobkyně vyplacena ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu